

Čís. 501.

Prodej padělku není prodejem zboží vadného, nýbrž bezcenného a tudíž prodejem neplatným.

(Rozh. ze dne 27. dubna 1920, Rv I 171/20.)

Žalující firma kupovala od žalovaného po delší dobu k dalšímu zcizení kávové náhražky »Monopol«. Z dodávky ze dne 8. října 1917 zůstalo neprodáno 60 krabic, jež úřady pozastavily jakožto výrobek odporující zákonu o potravinách. Trestní řízení skončilo odsouzením žalovaného pro přestupek § 11 zákona o potravinách. Když byla žalující firma marně vyzvala žalovaného, by zmíněných 60 krabic vzal zpět, žalovala ho dne 20. prosince 1918 o vrácení kupní ceny za ně, proti čemuž žalovaný namítal najmě, že žalobkyně se nezachovala dle čl. 349 obch. zák. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Důvody: Soudce zjišťuje předem, že jak prodej náhražky kávové se strany žalovaného, tak i koupě jich žalobcem za účelem dalšího jich prodeje byly obchodem, tak že pro obě strany platí ustanovení obchodního zákona. Na základě souhlasného přednesu stran zjišťuje soudce, že poslední dodávka stala se nejpozději 8. října 1917. Z trestních spisů zjišťuje soud, že dle posudku všeobecného ústavu pro zkoumání potravin v Praze ze dne 31. prosince 1917 jest kávová náhražka »Monopol« potravinou padělanou a za účelem klamání pod falešným označováním kávové náhražky do obchodu uváděnou a že tuto náhražku žalovaný straně žalující, jak trestním rozsudkem zjištěno, prodával. Není pochyby, že vada, která objevena byla mikroskopickým šetřením, jest skrytou a že žalobci při zkoumání zboží dle čl. 347 obch. zák. ujíti mohla, avšak žalobce, chtěl-li se pro ten případ krýti, mohl s nevelkým nákladem opatřiti si rozbor od jmenovaného ústavu pro zkoumání potravin, na nějž, jak v trestním řízení zjištěno, při jiných příležitostech se obracel. Soudce trestní v tomto opomenutí neshledal nedbalost ve smyslu trestního zákona, ale ve styku obchodním musí žalobce nésti následky tohoto opomenutí. Ačkoli poslední zboží koupeno bylo dle tvrzení žaloby dne 8. října 1917 a ačkoli předseda žalujícího společenstva v trestní věci již dne 11. března 1918 zodpovědně slyšen byl, podala žalující strana teprve dne 20. prosince 1918 žalobu o vrácení části kupní ceny, nabízejíc žalovanému, by zbytek zboží zpět si odebral. Jednání žalobce neodpovídá předpisům obchodního zákona a právem namítá žalovaný, že vady zboží, objevené později, po 6 měsících od dodání zboží, nemohou proti prodávající dle čl. 349 obch. zák. uplatňovány býti. Odvolací soud žalobě vyhověl. Důvody: Jedná se především o to, zda žalovaný dodal žalobci zboží, které tento od něho objednal, či zboží zcela jiné. Dle souhlasného přednesu stran kupovala žalující strana od žalovaného k dalšímu zcizení kávové náhražky »Monopol«. Předmětem dodací smlouvy byly tedy kávové náhražky. Trestním rozsudkem je však zjištěno, že zboží toto nebylo žádnou kávovou náhražkou, nýbrž potravinou padělanou a pod falešným označením kávové náhražky do obchodu za účelem klamání uváděnou. Nebylo to ani zboží vadné, poněvadž to kávová náhražka vůbec nebyla. Bylo tedy žalobci dodáno zboží jiné (aliud). Je-li tomu tak, nelze na tento případ použití ustanovení čl. 347 obch. zák., které předpokládá

dodání zboží objednaného, třeba vadného, a důsledkem toho také nelze použití předpisu čl. 349 obch. zák. Také ustanovení čl. 350 obch. zák. použití nelze, poněvadž není zjištěno, ani tvrzeno, že by byl žalovaný věděl, že náhražka je padělaná a že by prodejem jejím byl chtěl žalobce zkrátiti. Nelze proto tvrditi, že se žalovaný jako prodávající dopustil podvodu. Obchodní zákon nemá ustanovení, na tento případ se vztahujícího a proto nutno použití předpisů občanského zákona. Ustanovení § 922 a násl. obč. zák. o správě nelze na přítomný případ použití, poněvadž nejedná se, jak výše uvedeno, o vadu věci. Jakmile trestním rozsudkem bylo zjištěno, že se jedná o potravinu padělanou, jest zboží, jež žalovaný žalobci prodal a pokud je tento ještě v držení má, bezcenným, neboť žalující společenstvo nesmí je dále zcizovati, neboť by se prodejem vydávalo nebezpečí trestního stíhání. Může proto žalující strana žádati za vrácení kupní ceny, kterou zaplatila v předpokladu, že jí dodáno bude skutečně zboží objednané, totiž kávová náhražka (§ 1435 obč. zák.). Avšak smlouva mezi stranami ohledně zboží, žalujícímu společenstvu dodaného, je neplatná i z důvodu § 879 obč. zák., neboť je to smlouva, která se přičií zákonné záповědi, totiž zákonu ze dne 16. ledna 1896, čís. 89 ř. z. V tom případě je každá strana povinna vrátiti druhé straně to, co na základě neplatné smlouvy obdržela.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Ze zjištěných okolností vyplývá, že zbytek neprodaného zboží — i když lze snad připustiti, že žalovaný nedodal vůbec zboží jiné (aliud), než bylo objednáno —, byl pro obchod vůbec bezcenným, neboť dle nařízení ministerstva vnitra, obchodu a práv ze dne 6. srpna 1915 č. 229 ř. z. se zakazuje po živnostensku prodávati a na prodej míti směs potravin nebo chemických látek, jež dle svých součástí a způsobu svého složení nemají příslušných vlastností, jež označují, a zákaz tento platí tedy i o kávové náhražce »Monopol«. Žalobci nemůže býti na úkor, že ohledně dodaného zboží nezachoval se dle ustanovení čl. 347 a násl. obch. zák., neboť ustanovení tato vztahují se na zboží vadné, nikoliv však na zboží, jež jest vůbec bezcenným, a nemůže býti předmětem obchodu. Na spor žalobcův, ačkoliv za jiných okolností platily by pro obě strany předpisy obchodního zákona, sluší užití ustanovení obč. zákona, jelikož obchodní zákon pro takový případ zvláštního ustanovení neobsahuje, a nelze ani užití obchodního obyčeje. Na tom nemění se ničeho tím, že — dle mínění dovolatele —, dopustil-li se žalovaný viny ve smyslu zákona ze dne 16. ledna 1896, čís. 89 ř. z. (o potravinách), dopustil se jí též žalobce, ani tím, že žalovaný sám prý nebyl výrobcem zboží, nýbrž jen jeho prodávatelem. Mýlně žalovaný dovozuje, že žalobce, jelikož byl právě tak, jako žalovaný, povinen zboží zkoumati, když později zboží bylo prohlášeno za nesprávně označené, pokud se týče padělané, nemůže žádných nároků proti žalovanému uplatňovati. Žalovaný přehlíží, že dle vyličeného děje žalobce nezakládá svého nároku na zavinění žalovaného, nýbrž na tom, že zbytek 60 krabic zboží »Monopol« ukázal se býti úplně bezcenným, že dodávka jejich není plněním a že žalující strana, které byly krabice dodány jako obchodní zboží, a která zboží již zaplatila, může zapla-

cený peníz zpět žádati, jelikož byla ohledně jakosti dodaného jí zboží ve smyslu § 1431 a 1435 obč. zák. v omyl uvedena. Nelze tudíž přisvědčiti názoru dovolatelovu, že žalobce, když vadnost dodaného zboží svého času neohlásil, pozbyl tím nároku na zaplacení zažalovaného peníze. Taktéž není rozhodným, že žalovaný o těchto 2400 K není obohacen, protože i on toto zboží, koupiv je od jiného, musil zaplatiti. Tato otázka nemá vlivu na poměr mezi spornými stranami, a musí zůstati nepovšimnuta.

Čís. 502.

Nárok na náhradu škody z úrazu, který utrpěl, řídě dle služební povinnosti jízdný silostroj, přísluší řidiči proti zaměstnavateli pouze v mezích § 46 zákona o úrazovém pojištění dělníků.

(Rozh. ze dne 27. dubna 1920, Rv I 223/20.)

Žalující řidič domáhal se na svém zaměstnavateli bolestného a měsíčního důchodu, ježto, řídě automobil, jemu svěřený, utrpěl úraz. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dle § 1 zákona ze dne 9. srpna 1908 čís. 162 ř. zák. o ručení za škody z provozování jízdných silostrojů patří jak řidič tak i vlastník, pokud se týče podnikatel k osobám, jež podrobeny jsou přísnému ručení po rozumu tohoto zákona. Pokud jde tudíž o jejich vzájemné náhradní nároky z jedné a téže škodné události, nemůže jeden proti druhému dovolávati se ustanovení §§ 1 a 2 zákona, nýbrž náhradní tyto nároky řídí se obecným právem občanským (§ 3 zákona). Práve občanským míněny jsou ovšem v první řadě předpisy 30. hlavy druhého oddělení II. dílu obč. zák. (§§ 1239 a násl.) o náhradě škody. Právo občanské obsahuje však vedle posléz zmíněných všeobecných ustanovení o náhradě škody ještě zvláštní předpisy o témže předmětu a jest samozřejmo, že v případech, kde zákon v té které otázce vedle všeobecného předpisu obsahuje předpis zvláštní, nutno na případ použití odchýlného předpisu zvláštního a nikoli předpisu všeobecného. Takovýmto zvláštním, odchýlným předpisem obecného práva občanského o náhradě škody jest též předpis § 46 zákona o úrazovém pojištění dělníků ze dne 28. prosince 1887 čís. 1 ř. zák. na rok 1888. Tento předpis rozhodným jest pro náhradní nároky, uplatňované žalobcem proti žalované společnosti. Není o tom sporu, že žalobce ve příčině úrazu, jímž byl postižen, byl vedle ustanovení zákona o úrazovém pojištění dělníků pojištěn (§ 11 zákona o automob. ručení). Poněvadž pojištění osob jmenovaných v § 11 zákona o automob. ručení posuzuje se vedle ustanovení zákona o úrazovém pojištění dělníků, dlužno dbáti veškerých ustanovení toho zákona, tudíž zejména i ustanovení jeho § 46, poněvadž zákon nestanoví v té příčině úchyly. Arciž snaží se dovolatel z dějin vzniku zákona o automobilovém ručení dovoditi, že pro náhradní nároky řidiče proti vlastníku, pokud se týče podnikateli po rozumu § 3, odstavce třetího platí veskrze předpisy obec. zákoníka občanského, tedy s vylouče-